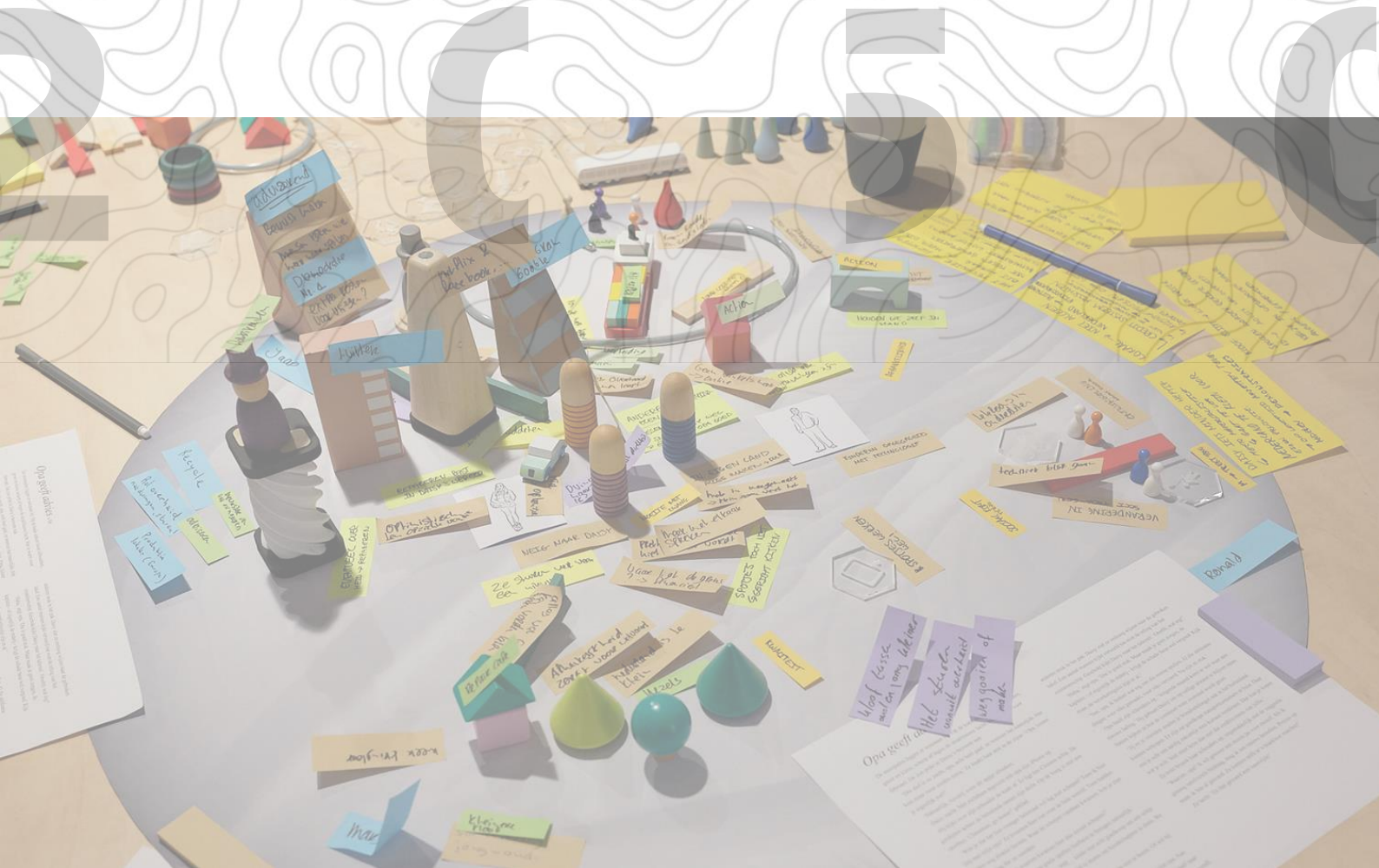

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Gevestigde bovenlaag

Dwarsdoorsnede van Nederland

Respondenten

De namen van de respondenten zijn gefingeerd.

Olivia: Beleidsadviseur bij de gemeente Amsterdam, afdeling erfpacht en uitgifte. Veertig jaar oud. Geboren en getogen in Amsterdam Noord.

Rens: Hoofd bedrijfsvoering bij een psychologenpraktijk in Putten. Dertig jaar oud. Woont in Putten en in Amsterdam en rijdt een Tesla.

Douwe: Leidinggevende en transformator bij een juridische uitgeverij (Sdu). Tweeënveertig jaar oud en heeft twee jonge kinderen. Heeft een passie voor diversiteit.

Verhaal

Marcel bestelt lasagne

Generaties: de volgende generatie gaat anders naar de wereld kijken dan wij

Douwe Ik vind hem [Marcel] de nieuwe Henk en Ingrid.

Douwe Mijn zoon, die in 2050 ook 40 zal zijn, kijkt op een hele andere manier naar de wereld dan Marcel. Veel meer in uitdagingen, heel ontvankelijk. Ik kom uit een generatie met hippie-ouders die heel zorgzaam zijn maar dan voor zichzelf en ik kom van de generatie van de helikopterouders, dus alles moet voor mijn kind perfect, fantastisch en een leuke experience zijn. En ik denk dat daar ook weer een tegendraadse beweging op komt.

Met welke problemen worstelen we in 2050? Klimaat zal leidend zijn.

Douwe [De thema's] die nu spelen, gezondheidszorg etc., ik vraag me af of we het daar in 2050 nog over hebben. Ik denk dat we het veel meer hebben over hoe je leeft. Wie zegt dat we in 2050 nog in een flat leven, misschien leven we wel in een commune? Misschien vinden alleenstaanden dat veel leuker?

Douwe We hebben een veel groter probleem. We kunnen hier wel eens onder water staan. Het klimaat zal voor ons leidend zijn.

Douwe Wat zijn de thema's voor straks: duurzaamheid, klimaat en gezondheid, en die kun je ook met z'n drieën bij elkaar in één bak gooien, want het is allemaal eigenlijk hetzelfde of ze zijn communicerende vaten met elkaar. Daar zal die tegenbeweging ook wel doorheen gaan. We zullen straks niet allemaal meer een nieuwe telefoon hebben. Waarom nemen wij een nieuwe telefoon? Omdat onze batterij het niet meer doet.

De scheiding tussen overheid en het bedrijfsleven verkleint/verdwijnt.

Douwe Waar ik niet in geloof is dat de politiek zich verbonden gaat voelen met het bedrijfsleven. De trias politica heeft door de geschiedenis altijd al bewezen dat er altijd een soort scheiding der machten zal zijn en die zal hier ook wel zijn. Ik denk dat het veel meer zal zijn dat bedrijven via maatschappelijk verantwoord

ondernemen het naar zich toe geduwd krijgen zodat ze het op die manier gaan doen.

Douwe Er is in 2050 geen verschil meer tussen overheid en het bedrijfsleven omdat de overheid ook bedrijven zijn.

Douwe Ja, ik zie nog steeds dat wij naar zo'n samenleving toegaan dat eigenlijk de zorgtaken die wij van de overheid verwachten worden overgenomen door het bedrijfsleven [...] en van de overheid wordt veel meer verwacht dat ze zich als een bedrijf gaan opstellen. [...] Ik kom ook wel eens bij de gemeente, en de verandering over de afgelopen tien jaar die ik daar heb meegemaakt is zo groot. Ze kijken echt naar hoe ze zich als een bedrijf kunnen opzetten en zorgen dat ze echt een servicepartner zijn in plaats van dat ze een overheid zijn. In plaats van een regulator worden ze een serviceverlener, op die punten waar het zo groots aangepakt moet worden dat ze het niet van een bedrijf mogen verwachten.

Mobiliteit: het verkeer gaat de stad uit.

Douwe [Het verkeer dat voorbijraast] dat ga je niet zien. Dat zit allemaal onder de grond, of het is openbaar vervoer, of iets anders. [...] Op het moment dat we gaan hoog-bouwen, dan gaan we de ruimtes die wij efficiënter ergens anders kunnen plaatsen zonder dat wij daar bepaalde doelstellingen aan neer kunnen zetten [verplaatsen]. [...] Juist de ruimte die je hebt willen mensen naar de lucht brengen.

Automatisering / algoritmisering en de invloed van technologie

Douwe We gaan naar een visualisatiesamenleving.

Olivia De innovaties en vernieuwingen gaan allemaal heel vlot, maar wij kunnen dat helemaal niet bijbenen als mensen zijnde. [...] De roep om dingen te versimpelen wordt alleen maar harder, en dus ook de menselijke maat in de samenleving in de toekomst, ik denk dat mensen daar heel veel behoefte aan hebben.

Olivia Het is allemaal met systemen, en ik heb het idee dat dat nu [2019] nog minder is. En ik vind dit zorgwekkend, als je nooit meer iemand tegenkomt en zelfs degene met wie je belt een computer is.

Olivia Mensen zijn bang omdat ze het niet snappen. De basisemotie is angst.

Rens Dat is dan dus weer de grote vraag. Hoe meer je gaat automatiseren, dan komt ook de vraag op: is er dan nog wel werk voor iedereen?

Douwe Ik denk dat er ook echt wel een tegenbeweging straks gaat komen hoor. [...] Het aantal uren dat mensen op social media zitten is voor het eerst sinds jaren verminderd.

Douwe Is het een tegenbeweging? Dat [woord] vind ik een beetje van Kooten en de Bie-achtig hier, alsof we een tegenpartij met elkaar gaan worden, maar dat is het misschien niet. Het is gewoon de samenleving die een piek gehad heeft van social media en sturing door digitaal, en nu meer in control is. Uiteindelijk, wat doet de mens in zijn core business? Ademen en leven.

Rens Nou ja, in control? We hebben onze ziel al lang aan Google verkocht natuurlijk. [...] En die krijgen we ook nooit meer terug.

Douwe Nee, maar ik zie het niet meer als een tegenbeweging. [...] Er is een beweging. [...] Is dat wij met z'n allen nu veel meer vegetarisch eten een tegenbeweging? Nee, het is een beweging omdat wij zien dat het eigenlijk een positief iets is.

Douwe Het technisch gemak dient de mens.

Individuele vrijheid vs. sturing vanuit overheid. Mag de overheid bepalen wat je eet?

Rens Je moet gewoon kunnen doen waar je zelf zin in hebt.

Rens Als je nu zou zeggen: vanaf morgen mag niemand lasagne meer eten, dan vinden mensen dat de eerste 2, 3, 4 jaar vervelend en over 5 jaar hoor je er niemand meer over.

Rens Wil jij 200 worden dan? Ik hoef geen 200 te worden. Ik ga liever als ik 75 of 80 ben dood, en ik heb gewoon altijd gedaan waar ik zin in heb.

Olivia Ik vind dat we regels ook nodig hebben om juist zoveel mogelijk in vrijheid met elkaar samen in dit land of op de wereld te kunnen leven.

Strategie maken in een snel veranderende samenleving is moeilijk.

Douwe Men zegt dat je over de eerste twee jaar, wel een business-tactiek kan schrijven, over de eerste vier jaar is meetbaar, maar over de komende zes jaar kan je totaal geen strategie meer schrijven, dat is niet meer te doen.

Wat zou het verhaal realistischer maken?

Olivia Ik kan me wel voorstellen dat er een scherm hangt in zijn woning, waar allemaal andere mensen die ook alleen thuis aan het eten zijn mee kunnen inbellen.

Douwe Het bezorgen gaat gebeuren, maar ik denk niet dat je het bestellen vanuit het huis doet, tenzij dat je werkplaats is. Ik denk dat je een ritme gaat krijgen dat je dat bestelt op het moment dat je naar huis gaat en nadenkt over wat je wilt eten, dat je checkt waar het is, of het al klaar staat, of wellicht dat het al in je auto zit.

Douwe Ik denk dat als mensen voor voedingsadvies openstaan, dat ze dat krijgen. [...] Maar het is hetzelfde als dat we straks maar 100 km/u moeten rijden, wie gaat zich daaraan houden?

Douwe Alles wat een piek heeft, valt naar beneden. Alles wat stijgt, gaat een keer vallen. De vraag is: zit hij niet straks beneden in een ouderwets community-huis waar je je eten haalt [...] omdat je het gezond wil hebben?

Wat zou je willen?

Douwe Positioneer het verhaal veel meer op sustainability. Hij [Marcel] ziet geen verkeer voorbijrazen want hij woont in een stad, daar is geen verkeer meer. Straks is het heel simpel, vanaf hier (Nieuwe Poort), vanaf Buitenveldert stopt het verkeer voor Amsterdam en we gaan allemaal op een andere manier erin.

Olivia Dit wel erg eenzaam. Ik hoop dat we elkaar in 2050 nog wel steeds zien.

Belangrijkste onderwerpen van gesprek

- Olivia
- Regels zijn er om te zorgen dat we in vrijheid met elkaar kunnen leven.
 - De menselijke maat in technologie.
 - Gemak dient de mens.
- Rens
- AI gaat de overhand nemen de komende jaren.
 - Automatisering/algorithmisering is onvermijdelijk, maar wel in balans met de mens.
 - Individuele vrijheid is belangrijk.
- Douwe
- Er komt geen tegenbeweging maar een beweging.
 - De scheiding tussen overheid en bedrijfsleven verkleint/verdwijnt.
 - De mens blijft altijd leidend, maar het technisch gemak dient de mens.